

ITINERARI PAISATGE

Títol	Àrea / Matèria / Àmbit	Curs (Nivell educatiu)
Itinerari de Paisatge	Biologia i Geologia Ciències Socials: Geografia i Història	Educació Secundària

• DESCRIPCIÓ (Context + Repte)

L'agricultura i la ramaderia, dues activitats econòmiques amb llarga tradició a la nostra regió, es troben immerses en un **context de canvis** constants i reptes nous. Amb l'avenç de la tecnologia, els canvis en les demandes del mercat i les preocupacions mediambientals, el sector s'enfronta a diverses pressions, oportunitats i reptes importants, com ara la tendència cap a una agricultura i ramaderia més sostenibles, el canvi climàtic, les fluctuacions en els preus dels aliments i els canvis en les polítiques agràries.

El terme municipal de Juneda ens ofereix una gran oportunitat **d'explorar el paisatge rural i agrícola**. En aquesta activitat, a través d'un **itinerari en bicicleta**, l'alumnat podrà conèixer de primera mà i aprendre sobre l'agricultura i la ramaderia. Realitzarem un itinerari per descobrir els diferents tipus de cultius (cereals, farratges, arbres fruiters...). Aprofundirem en els cicles de sembra, creixement i collita, i la importància de l'agricultura i la ramaderia per a la nostra alimentació i per l'economia local. Sota aquest enfocament, no podem passar per **alt la importància del canal d'Urgell**, una infraestructura hidràulica que ha estat vital per al desenvolupament agrícola de la zona. Descobrirem com aquesta construcció històrica proporciona l'aigua necessària per al reg dels camps, com influeix en la vida dels agricultors i com ha **transformat el paisatge** local.

• COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Competències específiques	Àrea o matèria
CE6. Analitzar els elements del paisatge, utilitzant de forma integrada els coneixements procedents de la biologia, la geologia i les ciències ambientals per explicar-ne l'origen i la possible evolució, així com les característiques de la comunitat d'organismes, la dinàmica del relleu i els possibles riscos naturals, social i cultural i per prendre decisions creatives i decidir	Biologia i Geologia

actuacions ètiques i socialment sostenibles.	
CE4. Descobrir i analitzar els elements i dinàmiques que configuren el territori, mitjançant l'estudi de casos i problemàtiques geogràfiques, per valorar els diferents paisatges i proposar alternatives de gestió territorial, amb criteris de sostenibilitat i justícia social.	Ciències Socials: Geografia i Història
CE3. Integrar i avaluar les relacions sistèmiques entre l'individu, la societat i la natura i l'ecodependència de les activitats humanes, mitjançant la identificació i l'anàlisi de problemes ecosocials de rellevància, per desenvolupar hàbits i actituds èticament compromeses amb l'assoliment d'un estil de vida sostenible.	Educació en valors cívics i ètics

• TRACTAMENT DE LES COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competència ciutadana. CC4. Interpretar les relacions sistèmiques d'interdependència, ecodependència i interconnexió entre actuacions locals i globals i adoptar, conscientment i motivadament, un estil de vida sostenible i ecosocialment responsable.

• OBJECTIUS D'APRENTATGE

1. Identificar i analitzar els principals elements del paisatge rural i agrícola, i comprendre la importància de l'agricultura en la producció d'aliments per a la societat, així com en la conservació i gestió sostenible del paisatge.
2. Avaluar críticament la relació entre l'agricultura i la ramaderia amb el medi ambient, identificant pràctiques agrícoles sostenibles i analitzant el seu impacte en els recursos naturals i la biodiversitat.
3. Investigar i interpretar la història i la cultura del paisatge rural, comprenent com les tradicions locals i les tècniques agrícoles han evolucionat al llarg del temps i la seva influència en l'estructura social i econòmica.
4. Promoure l'aprenentatge actiu i la curiositat mitjançant l'observació crítica, l'elaboració de preguntes vinculants i la presentació de descobriments sobre el paisatge rural i agrícola.

• SABERS

Ciències Socials: Geografia i Història

- Reconeixement dels elements i factors que condicionen el clima i el seu impacte sobre les activitats humanes.
- Anàlisi de l'acció humana en l'alteració dels ecosistemes i descripció de casos que se'n deriven, especialment en entorns propers, cercant causes i conseqüències.
- Identificació dels factors que expliquen la desigual distribució de la població i anàlisi dels desafiaments, oportunitats i problemes actuals de viure al camp i a les ciutats.
- Valoració i conservació dels components ambientals, històrics, artístics i culturals del paisatge.
- Anàlisi de l'evolució de la ciutat i el món rural al llarg de la història.

Educació en valors cívics i ètics

- Identificació de l'ecodependència i la interconnexió entre els estils de vida i l'entorn, en situacions quotidianes.

• DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENENTATGE

Estratègies metodològiques

Durant la ruta, utilitzem una metodologia participativa i activa que involucri als alumnes en l'observació, la reflexió i la participació a partir del que veuen, les relacions entre els diferents elements del paisatge i les seves impressions personals. Incorporar activitats pràctiques durant la ruta, com ara la recollida de mostres de plantes, la presa de fotografies o l'ús de llibretes de camp per prendre notes i dibuixar el que observen.

Agrupaments

L'activitat està pensada per un grup d'aproximadament 15 alumnes. Totes les tasques i els materials que subministrem es poden utilitzar de manera col·laborativa, fomentant la interacció constant entre l'alumnat.

Materials i recursos

Comptem amb bicicletes i cascs per a tot l'alumnat. Ens desplaçem en bicicleta perquè ens permet aprofundir en el paisatge, recórrer més distància i arribar a indrets clau de la nostra zona que ens ajuden a entendre la realitat agrícola i rural.

• **ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVUACIÓ**

Activitats	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació
Activitats inicials <i>Què en sabem?</i>	Què veiem?: sortim de la casa en bicicleta i ens aturem en un primer punt per iniciar l'activació de coneixements previs de l'alumnat, mirant al nostre voltant i convidant-los a comentar alguna cosa sobre els elements del paisatge que tinguem a la vora. Busquem les connexions entre el que veiem i l'agricultura o la ramaderia i així establim un primer punt de partida sobre el qual treballar.
Activitats de desenvolupament <i>Aprenem nous sabers</i>	La gestió de l'aigua: la primera aturada es produeix en un pou de reg. Observem el pas d'aigua, ens preguntem d'on pot venir i introduïm el concepte de canal, sèquia, reg per inundació, pala de reg i tota la terminologia lligada a l'activitat pagesa que requereix l'ús de l'aigua.
	Parcel·la agrícola: realitzem aturades a diverses parcel·les agrícoles per identificar quin conreu s'hi està cultivant i de quina forma es rega. Se'n selecciona una per fer un treball en equip: enumerar tasques agrícoles, cicle de vida dels cultius, estat fenològic dels camps, els beneficis i costos de l'activitat agrícola a dia d'avui i els reptes que ha d'afrontar algú que es dedica a la pagesia.
	El Canal d'Urgell: arribem al Canal d'Urgell i seguim el recorregut de l'aigua fins als salts d'aigua i les basses auxiliars de reg. Expliquem com s'organitza la gestió de l'aigua, l'ofici de canaler, els usos del canal i per quins motius ha estat i segueix sent una de les construccions més importants de la història a la nostra regió.
Activitats d'aplicació <i>Apliquem el que hem après</i>	Com que aquesta activitat és una exploració en ruta (a través de camins municipals i parcel·les privades), no hi ha un espai específic per aplicar els aprenentatges directament. En lloc d'això, utilitzem el paisatge rural com a context per entendre el cicle de vida rural, el qual després aplicarem en altres activitats del camp d'aprenentatge.
Activitats d'estructuració <i>Què hem après?</i>	Al final de la sessió podem dedicar un espai a reflexionar sobre què hem après i treure conclusions de l'experiència. A més, les activitats d'estructuració també tenen cabuda a la tornada al centre, en el moment de dur a terme el treball posterior a l'estada.

- **VECTORS**

Aprenentatges competencials

L'itinerari de paisatge ofereix una oportunitat única d'integrar coneixements i valors a través d'experiències pràctiques i vivencials, ja que són viscudes en el propi medi natural. És significatiu, ja que permet abordar temes i entendre fets del nostre entorn que poden generar canvis en diversos contextos de la vida quotidiana.

Benestar emocional

La connexió amb la natura i l'estimulació sensorial que ofereix la descoberta de l'entorn rural en bicicleta ajuda a millorar l'estat d'ànim dels alumnes. A més, l'oportunitat d'exploració i descoberta que ofereix el paisatge rural desperta la curiositat dels alumnes i estimula el seu pensament crític. A la vegada, el fet de sortir del camp d'aprenentatge (instal·lacions on passen 3-4-5 dies) ofereix un moment d'exercici que pot ajudar a reduir l'estrès, millorar l'estat d'ànim i augmentar els nivells d'energia dels alumnes.

- **MESURES I SUPORTS**

Universals: A la nostra web tenim una pàgina de 'Recursos DUA' (seqüències de les sessions, racons d'alternança, anticipació de les tasques...) amb un recull de mesures i suports universals que hem dissenyat sobre les activitats de la nostra oferta educativa. És possible que no n'hi hagi de totes les activitats, ja que està **en fase de creació**.

Addicionals o intensius: Les mesures i suports addicionals o intensius a implementar a cada activitat seran acordades entre el CdA Juneda i l'equip docent durant la coordinació prèvia de l'estada o sortida.